

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

St. Rijkersstraat (Alveringem, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2019B50
Februari 2019

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Janiek De Gryse, OE/ERK/Archeoloog/2015/00043

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2018

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.4	Conclusie	10
2	Bibliografie.....	11

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt).....	7
---	---

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
--	---

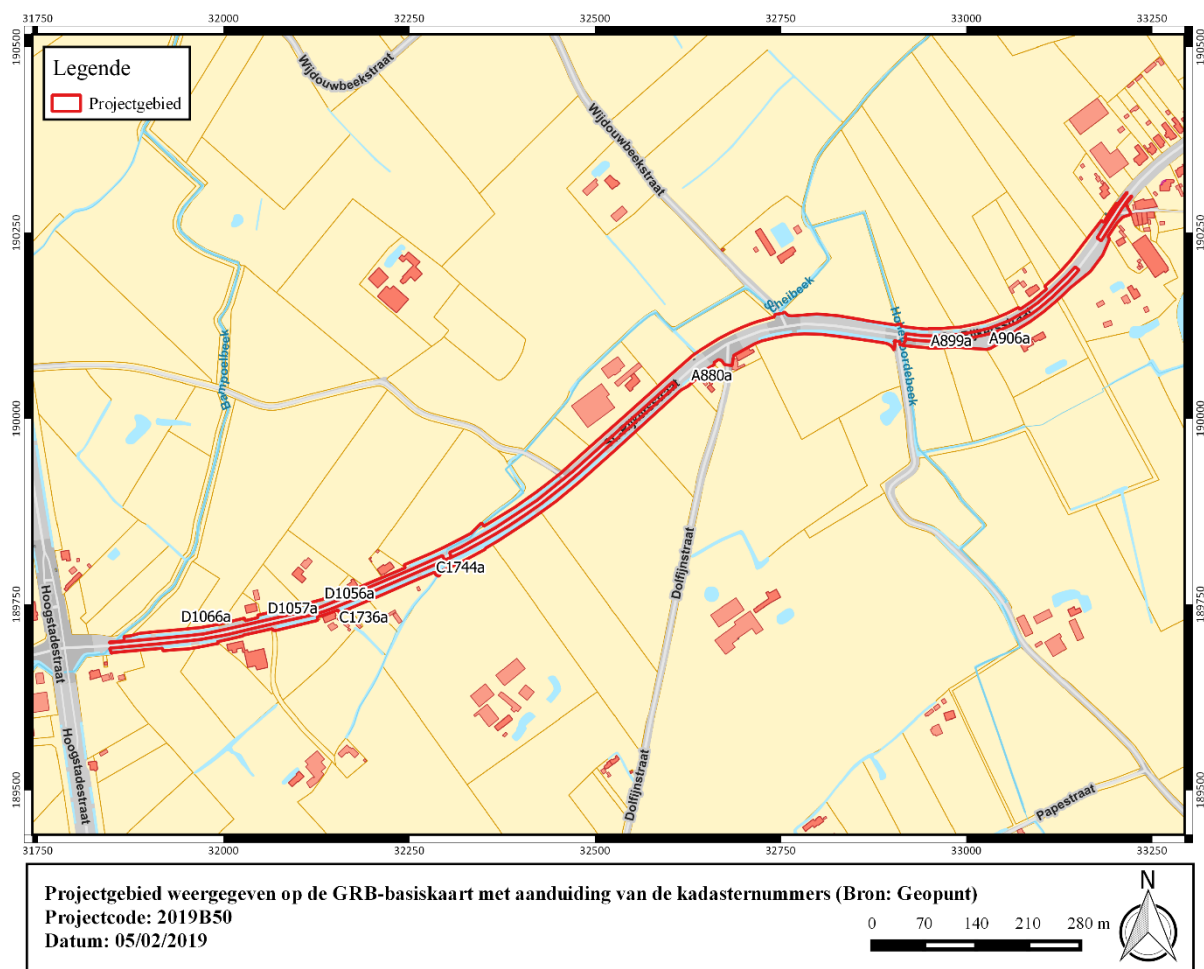

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Sweco Belgium Arenbergstraat 13 bus 1 1000 Brussel	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Alveringem
	Deelgemeente	Sint-Rijkers
	Postcode	8690
	Adres	St. Rijkersstraat 8690 Alveringem
	Toponiem	St. Rijkersstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 31772$ $Y_{\min} = 189422$ $X_{\max} = 33360$ $Y_{\max} = 190525$
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Alveringem, Afdeling 4 (St. Rijkers), Sectie A, nr's: 899a, 906a, 880a Sectie C, nr's: 1744a, 1736a + openbaar domein Sectie D, nr's: 1066a, 1056a + openbaar domein Afdeling 1, Sectie C, openbaar domein Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuw fietspad en de gedeeltelijke heraanleg van het wegdek aan de Sint-Rijkersstraat te Alveringem. Over een traject van ca. 1,75km wordt een nieuw fietspad aangelegd langs beide zijden van de weg. De gecombineerde oppervlakte van de geplande werken bedraagt ca. 3,15 ha. Hiervan is ca. 7500m² verhard en wordt ca. 6000m² ingenomen door de grachten langsheen de weg. Het overige deel van het onderzoeksgebied bestaat uit graskanten langs de weg en de aanwezig grachten.

Landschappelijk gezien is Alveringem gelegen in de zandleemstreek, ten zuiden van de overgang richting de kustpolders en de IJzervlakte. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het plangebied een profielopbouw weer van eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen/vroeg-Holoceen. In het oosten wordt het traject doorkruist door een strook waar fluviatiele afzettingen van het Holoceen rusten op de Pleistocene sequentie. Net ten westen van het plangebied stroomt de Bampoelbeek. Het centrale deel wordt doorsneden door de Scheibeek en het oostelijke gedeelte door de Hollevoordebeek. De bodemkaart geeft aan dat het sediment langsheen het traject bestaat uit zandleem, ter hoogte van de beeklopen is een natte profielloze zandleembodem aangegeven.

Historische en cartografische bronnen wijzen op een ruraal en open karakter van de omgeving. Op de Ferrariskaart is het huidige verloop van de Sint Rijkersstraat reeds herkenbaar. Langsheen deze weg zijn verschillende omwalde hoeves en andere structuren afgebeeld. De 19^e-eeuwse bronnen geven, net als de orthofotosequentie, een gelijkaardig beeld weer. De orthofotosequentie geeft quasi geen verandering weer in landgebruik.

Op het plangebied of in de directe omgeving zijn geen archeologische waarden gekend. Ook in de ruime omgeving zijn weinig tot geen vindplaatsen weergegeven op het kaartblad van de CAI. In hoofdzaak bestaan de gekende waarden in de ruime omgeving uit cartografische indicatoren van laatmiddeleeuwse of vroegmoderne hoeves en infrastructuur. Daarnaast is bij verschillende veldprospecties in de ruime omgeving hoofdzakelijk vondstmateriaal uit de middeleeuwen gerecupereerd. De gekende waarden wijzen aldus hoofdzakelijk naar menselijke bewoning in de middeleeuwen. Naar alle waarschijnlijkheid weerspiegelt deze iele spreiding van gekende archeologische vindplaatsen eerder een gebrek aan onderzoek in de regio, en niet zozeer de archeologische realiteit.

Concreet kan in de omgeving van het plangebied uitgegaan worden van een trefkans inzake vondsten en sporenarcheologie. Gelet de aard van de geplande werken en het lineaire traject, de vermoede mate van verstoring en fragmentering van het bodemarchief, wordt de kans klein geacht dat verder onderzoek, in eender welke vorm, nog kan leiden tot enige kenniswinst.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande werken langsheen de Sint Rijkersstraat te Alveringem worden geen verdere onderzoeksdaden aanbevolen. Gelet de aard van de geplande werken, het lineair karakter van de ingrepen en de huidige toestand van de wegkanten wordt de potentiële kenniswinst als zeer beperkt ingeschat.

Ter hoogte van het plangebied is er een trefkans inzake artefacten. Het plangebied is gelegen op de rand van de kustvlakte en wordt doorsneden door verschillende beekvalleien die onderdeel uitmaken van het IJzerestuarius. De omgeving moet een zekere aantrekkingskracht gehad hebben op gemeenschappen jager-verzamelaars aan het begin van het Holoceen. Ook op vlak van sporenarcheologie is er langsheen het traject van de geplande werken een trefkans. De gekende waarden wijzen op menselijke bewoning in de late middeleeuwen. Gelet het gebrek aan onderzoek in de regio valt menselijke aanwezigheid in oudere perioden uiteraard niet uit te sluiten. Historische bronnen wijzen op mogelijke menselijke aanwezigheid in de Romeinse periode en de vroege middeleeuwen.

Desondanks deze trefkans wordt het potentieel aan kenniswinst bij verder onderzoek als beperkt ingeschat. De voornaamste argumenten hiervoor zijn enerzijds de huidige toestand van het plangebied, in combinatie met de lineaire vorm. Met betrekking tot de huidige toestand wordt in hoofdzaak verwezen naar aanwezige grachten (ca. 6000m²) en verharding (ca. 7500m²) langsheen de wegkant. Al deze verschillende elementen zullen, gelet de relatief oppervlakkige archeologische situatie langsheen het plangebied reeds een impact gehad hebben op het bodemarchief. Tevens zal de aanleg van de weg en bijhorende nutsleidingen ongetwijfeld ook een impact hebben gehad op het bodemarchief. Dit impliceert in geen geval dat ter hoogte van de geplande werken uitgegaan kan worden van een integraal en vlakdekkend verstoord bodemarchief maar wel van een sterk gefragmenteerd gegeven. Dit wordt ook duidelijk uit figuren 4 t.e.m. 7 in het verslag van resultaten. Zones waar niet onmiddellijk uitgegaan kan worden van verstoring betreffen quasi allen stroken gras langsheen de grachten. Hierbij dient evenzeer rekening gehouden te worden met het feit dat de impact van een gracht op het bodemarchief doorgaans groter is dan hetgeen zichtbaar is aan de oppervlakte en anderzijds met het feit dat een deel van deze graskanten beplant zijn met bomenrijen. Deze grasstroken vormen geen aaneengesloten geheel, maar eerder een lappendeken van losliggende stroken langsheen de Sint-Rijkersstraat, hierdoor wordt de kans op kenniswinst bij verder onderzoek beperkt ingeschat. Veel meer dan een quasi contextloze waarneming, waarbij eventueel aanwezige relictten niet in een onderlinge relatie bestudeerd kunnen worden, kan bij verder onderzoek niet verwacht worden.

De aanwezigheid van ondergronds erfgoed ter hoogte van de geplande werken kan aldus niet uitgesloten worden, echter kan uit voorgaande wel geconcludeerd worden dat de kans klein is dat verder onderzoek nog leid tot wezenlijke kenniswinst. Vanwege dit beperkte potentieel en de verbonden financiële kost dient afgezien te worden van een doorlopend onderzoekstraject.

Uiteraard dient hierbij gewezen te worden op de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De initiatiefnemer plant de realisatie van een nieuw fietspad en de gedeeltelijke heraanleg van de wegenis langsheen de Sint-Rijkersstraat te Alveringem. Rondom het plangebied kan op basis van de landschappelijke situatie en in mindere mate de gekende waarden een trefkans inzake vondsten en sporenarcheologie afgeleid worden. Echter wordt, op basis van de verwachte mate van versnippering in combinatie met het lineaire karakter van de geplande ingrepen, de kans klein geacht dat bijkomende onderzoeksdaden nog leiden tot significante kenniswinst.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

